

Vajra

NIEUWSBRIEF VAN STICHTING VAJRA – JAARGANG 1, NUMMER 1

INFORMEERT BEGUNSTIGERS EN BELANGSTELLENDEN OVER DE ACTIVITEITEN VAN STICHTING VAJRA

BUREAU-ADRES Maarten Olthof, Oudegracht 246B, 3511 NV UTRECHT – TELEFOON (030) 230 07 41 – FAX (030) 230 08 30 – E-MAIL vajra@poboxes.com – KVK UTRECHT nr. 30146196 POSTBANK 3237025 t.n.v. Stichting Vajra te Utrecht – PENNINGMEESTER Ingrid Bruinsma, Strandvlietlaan 9, 1191 CG OUDERKERK A/D AMSTEL – telefoon (020) 496 44 58 – WEB <http://home.wxs.nl/~pvsanten/vajra.html>

Stichting Vajra	1	financiële bijdragen in 1997	3	Zonneovens en solar cooking	5
wat is een vajra?	1	nieuwe schoolvleugel	3	Bhutanese vluchtelingen	5
belastingvoordeel	2	Het dorp Ramche	3	koken in de kampen	5
Airmiles voor een goed doel	2	Tamangs	4	studente doet onderzoek	6
adopteer een project	2	projecten in Ramche	4	samenwerking met Rotary-clubs	6
breng ons met anderen in contact!	2	scholen	4	wat kunt ú voor de Bhutanese vluchtelingen betekenen?	6
dialezingen	2	ziekenhuis	4	Overige acties	6
hand- en spandiensten	2	vaardigheidstrainingen	4	Ramen en deuren in Ecuador	6
Bal Balika Awasiya Vidhualay,		drinkwatervoorziening	4	opvanghuis voor kinderen in Ecuador	7
de school van Lakshmi Thapa	2	milieuprojecten	4		
vrijwilligerswerk	2	gemeenschapsgebouwen	4		

Stichting Vajra

Nederland heeft er een stichting bij. Een meer officiële vorm van de door Maarten Olthof geïnitieerde projecten is nodig gebleken als gevolg van de gestage ontwikkeling die deze in de afgelopen jaren hebben doorgemaakt, het vertrouwen dat velen in zijn werk hebben gesteld en de substantiële bedragen die inmiddels met de projecten gemeoid zijn. Een ideale stichting is hiervoor de aangewezen vorm gebleken. In het bijzonder de belastingvoordelen, voor zowel de donateurs als de stichting zelf, zijn aanzienlijk.

Om deze redenen is op 19 december 1997 Stichting Vajra door Maarten Olthof opgericht. Medeoprichtster is Ingrid Bruinsma, die het financiële beheer voor haar rekening neemt. De stichting zal adviezen inwinnen van door het bestuur aan te trekken adviseurs. In de loop van 1998 zal het bestuur worden uitgebreid.

Wat is een vajra?

De vajra, een diamanten scepter met aan beide kanten vijf spaken, is een belangrijk symbool in het hindoeïsme en boeddhisme. Boven aan deze bladzijde is hij afgebeeld; de uitspraak is 'vazj-raa'. De vajra symboliseert de positieve geestelijke energie, die evenals de diamant onverstoort, onspijgbaar en transparant is. Het voorwerp komt in gewijzigde vorm voor als bliksem-schicht bij de Griekse god Zeus en als donderkeil bij de Germaanse god Donar.

Voor Stichting Vajra symboliseert de vajra de onspijgbare energie, die zich richt op kleinschalige, duurzame projecten in de

Derde Wereld, armoedebestrijding, medische basiszorg, basiseducatie en zorg voor het milieu. Vooral nog zullen deze projecten gericht zijn op Azië, Nepal in het bijzonder. Voorbeelden van deze projecten treft u in

deze krant aan. Beoogd wordt de projecten na de initiëring zelfstandig te laten draaien. De stichting verwacht niet alleen daadwerkelijke hulp te kunnen bieden, maar ook een bijdrage te kunnen leveren op het gebied van informatievoorziening over de problemen in ontwikkelingslanden.

Ten slotte wil de stichting met concrete projecten belangstellenden direct betrekken bij ontwikkelingshulp die zicht biedt op de besteding van financiële bijdragen.

Belastingvoordeel

De stichtingsvorm biedt als voordeel dat uw bijdrage een fiscale aftrekpost vormt: 'de fiscus betaalt mee'. Uiteraard zijn hier enkele voorwaarden aan verbonden. Zo moet het totaal van uw jaarlijkse schenkingen aan charitatieve instellingen meer dan één procent van uw brutojaarinkomen bedragen. Stichting Vajra mag van elke begunstiger per twee jaar bedragen tot f 7000,- belastingvrij in ontvangst nemen. Met vragen over deze fiscale materie kunt u contact opnemen met de penningmeester.

Airmiles voor een goed doel

Wist u dat u ook airmiles voor Stichting Vajra kunt sparen? Dat kost u niets en het kan de stichting – zeker op de lange termijn – goed van pas komen! Overweegt u uw airmiles af te staan, vraag dan het hiertoe benodigde formulier aan door middel van de antwoordstrook achter in deze nieuwsbrief.

Adopteer een project

In deze nieuwsbrief willen we u een indruk geven van de mogelijkheden om een project geheel of gedeeltelijk te adopteren. Zo kunt u een Nepalese scholier gedurende een aantal jaren sponsoren. Ook kunt u een zonne-

oven doneren, een klaslokaal laten bouwen of meubileren of een oude school laten opknappen. U weet zo beter wat er met uw geld gebeurt. Wellicht wilt u een eigen concrete bijdrage aan de stichting leveren: in uw vrije tijd, na uw pensionering, als stage tijdens of na een studie of in de extra tijd die een sabbatsjaar u biedt? Deze nieuwsbrief beschrijft verschillende voorbeelden hiervan. U bent vrij een door u ondersteund project zelf te bezoeken. We informeren u graag over de mogelijkheden hiertoe.

Elk bedrag is welkom als bijdrage. Niet alleen voor de uitvoering van de projecten is geld nodig, ook de vermenigvuldiging en verzending van de nieuwsbrief, de fondswerving en de communicatie met Nepal kosten geld. Het spreekt voor zich dat de stichting deze beheerskosten tot een minimum beperkt.

Breng ons met anderen in contact!

Wellicht bent u zelf niet in de gelegenheid om te doneren, maar kent u anderen die geïnteresseerd zijn. Informeer hen of laat het ons weten! Ook kan het zijn dat u een vereniging, een school of een bejaardentehuis weet waar men belangstelling voor het doel van Stichting Vajra heeft. Samen bereiken we meer dan allen afzonderlijk. Stichting Vajra geeft graag voorlichting, bijvoorbeeld

in de vorm van dialezingen, om haar doelstellingen te verduidelijken.

Dialezingen

Stichting Vajra beschikt over een omvangrijk archief met fraaie dia's van Nepal en andere landen in de Himalaya. Op verzoek kunnen dialezingen worden verzorgd over de diverse projecten, over trektochten of over thema's als hindoeïsme en boeddhisme. U kunt ook een specifiek thema als onderwerp van een lezing aanvragen. Voorts zijn diaries voorhanden over andere ontwikkelingslanden, zoals India, Indonesië, Madagaskar en Ecuador. Op verzoek verzorgt Maarten Olthof lezingen voor verenigingen, scholen en andere instellingen. Een vergoeding wordt in overleg vastgesteld, waarbij een deel bestemd is voor een van de stichtingsprojecten.

Hand- en spandiensten

Verricht u liever hand- en spandiensten in plaats van een financiële bijdrage te leveren? Dat kan: bij de stichting is altijd werk te doen. Het gemakkelijkst is dit natuurlijk als u in de buurt van Utrecht of Ouderkerk aan den Amstel woont. Te denken valt aan kopieerwerk, verzendwerk, inramen van dia's, het inzamelen en versturen van tweedehands kleding enzovoort.

Bal Balika Awasiya Vidhualay, de school van Lakshmi Thapa

Lakshmi Thapa heeft in Nepal diverse scholen opgericht, waaronder een *SOS Children's Village* in Kathmandu. Negen jaar lang werkte zij in Engeland op een internationale opvangschool voor kinderen uit diverse derdewereldlanden, die ook Nepalese leerlingen telde. Na deze periode keerde zij terug naar Nepal om kinderen in haar eigen land te helpen. Lakshmi Thapa stelt zich ten doel onderwijs aan de allerarmsten te bieden. In het buitenland zoekt zij hiertoe sponsors om de opleiding van de kinderen voor een aantal jaren veilig te stellen.

Vrijwilligerswerk

In het voorjaar van 1997 keerde Marjan Oosterhuis terug van een halfjaar vrijwillig werken op de school van Lakshmi. Marjan was bijzonder gemotiveerd om er aan de slag te gaan en slaagde erin zes maanden verlof van haar werk te krijgen. Hierdoor kon een lang gekoesterde wens in vervulling gaan: zelf een bijdrage leveren aan een land dat haar na verschillende bezoeken en door opgebouwde vriendschappen dierbaar was geworden.

Door bemiddeling kwam Marjan op de school van Lakshmi terecht. Zij gaf er Engelse les, maar werd allengs ook ingeschakeld voor onderricht met zang, verhalen en spel. Hoewel Marjan amper Nepalees sprak, heeft ze een eigen plaats op de school weten te verwerven. Bovendien ontwikkelde zij een vertrouwensband met Lakshmi, voor wie ze grote bewondering kreeg.

Samen met Lakshmi heeft Marjan veel gezinnen bezocht die hun kinderen door Lakshmi laten opleiden dankzij sponsoring

vanuit Nederland. Deze bezoeken maakten haar duidelijk dat Lakshmi meer dan mooie woorden biedt. De gezinnen zijn door Lakshmi met zorg uitgezocht en behoren inderdaad tot de allerarmsten in Nepal. De kinderen kenmerken zich overtuigend door hun intelligentie, waardoor scholing zinvol is en grote kans op succes biedt.

De geestdrift van Marjan heeft aanstekelijk gewerkt. Na terugkeer in Nederland heeft zij namelijk twee nieuwe kandidaten weten te enthousiasmeren: Lambert Scho-

newille en Inge Boerger. Zij hebben deze zomer hun opleiding HBO-jongerenwerk gedaan met als specialisatie sociaalpedagogische hulpverlening en inrichtingswerk. In november zijn zij beiden naar Nepal vertrokken. Op de school van Lakshmi hebben zij dezelfde taak als Marjan. Volgens de eerste berichten hebben Lambert en Inge het bijzonder naar hun zin en hebben zij zich inmiddels goed ingewerkt.

Financiële bijdragen in 1997

Velen hebben zich in het afgelopen jaar niet alleen fysiek sterk gemaakt voor de projecten van de stichting, maar hebben ook een wezenlijke financiële bijdrage geleverd. Zo sponsoren de nodige begunstigers inmiddels een leerling op de school van Lakshmi voor de duur van vijf jaar. Een gesponsorde leerling kan uit de nabije omgeving van de school komen. Vaak zijn ze echter afkomstig uit meer afgelegen gebieden, waar minder onderwijsfaciliteiten zijn.

Voorts zijn substantiële donaties ontvangen voor het runnen van de school. Zo schonk Albertien van der Have f 5000,- voor de ontwikkeling van de school en schonk het kerkgenootschap Dominicus in Amsterdam bijna f 4000,-! Vlak voor Kerstmis schonk Marina Voorhoeve de school f 3000,-.

Met de Patioschool De Kleine Prins in Bilthoven is een bijzondere samenwerking

ontstaan. Deze school had al eerder meegedaan met een door Maarten Olthof geïnitieerd project, namelijk in Ecuador (zie ook blz. 6). Op verzoek is dit jaar op deze school een dialezing voor de kinderen gehouden en is daarbij met hen gesproken over de samenwerking met de school van Lakshmi. In het bijzonder de leerkrachten Rob Zwaneveld en Corry de Rooy vormden de drijvende krachten achter dit initiatief. De leerlingen van de Biltse school voelden zich als scholieren natuurlijk extra betrokken bij het ontwikkelingsproject rondom de Nepalese leerlingen van Lakshmi. Zij hebben zich ingezet voor schoolmeubilair voor de nieuwe vleugel van Lakshmi's school. Tijdens de jaarlijkse rommelmarkt op school was een van de wervende leuzen: 'Doe eens cool: geef Lakshmi een stoel!' Een groot deel van de inkomsten van de rommelmarkt, maar liefst f 1600,-, zijn aan Lakshmi's school ten goede gekomen. Kleine Prins: hartelijk dank voor deze geweldige prestatie!

Nieuwe schoolvleugel

Lakshmi's school heeft nu nagenoeg 300 leerlingen ingeschreven en heeft officiële onderwijsbevoegdheid tot en met de tiende klas, dus tot en met het eindexamen. Het leerlingenaantal stijgt nog steeds. Om alle kinderen onderdak te kunnen verlenen, heeft Lakshmi in de afgelopen jaren in nabije huizen kamers gehuurd om scholieren onder

te brengen. Dit is een betrekkelijk dure oplossing. Het ligt dan ook voor de hand de school uit te breiden. Land had Lakshmi al aangekocht, maar voor de bouw van de nieuwe vleugel ontbraken tot dusver financiële middelen.

Inmiddels zijn we een heel stuk verder. Er is al een ontwerp schets van hoe het gebouw eruit moet gaan zien.

In dit gebouw zal plaats zijn voor tien nieuwe klaslokalen! De funderingen zijn inmiddels gelegd en ook de eerste verdieping staat er al. Hoewel die verdieping nog niet helemaal af is, wordt er al les in gegeven. Voor de uitbreiding van de school is een afzonderlijk schoolbestuur opgericht. Ook Stichting Vajra heeft zitting in dit bestuur. Met veel donaties voor de school en enkele grote sponsors hebben we de hoop dat nog in 1998 aan het nieuwe schoolgebouw zal kunnen worden voortgebouwd.

Het dorp Ramche

Het dorp Ramche ligt anderhalf uur gaans van de pleisterplaats Bharabise op de bergachtige route van Kathmandu naar het

vijftien kilometer verderop gelegen Tibet, in het district Sindhupalchowk. Het dorp, dat circa 4000 inwoners telt, omvat een aantal kleinere gehuchten die hoger in de bergen liggen en die bij elkaar een aanzienlijk oppervlak beslaan. De plaatsjes liggen ver van de toeristische routes. De westerse beschaving is hier dan ook amper doorgedrongen. Op veel plaatsen is nog geen elektriciteit. Men kookt er op hout, is te arm om rijst te eten en voedt zich hoofdzakelijk met maïspap. Toiletten kent men er amper. De weinige schooltjes die er zijn, zijn onderkomen en voldoen niet aan de vraag naar scholing. Medische voorzieningen vindt men enkel in het dal, dat voor sommige dorpen 1000 tot 2000 meter lager ligt! De meeste inwoners van dit gebied zijn Tamang, een van de vele bevolkingsgroepen in Nepal.

Tamangs

De Tamangs komen van oorsprong uit Tibet en spreken dan ook een taal die verwant is met het Tibetaans. Ze belijden het Tibetaanse boeddhisme. In Nepal, dat meer minderheden uit Tibet kent, vormen zij een kleine minderheid. De Tamangs behoren tot de allerarmste kaste. Van huis uit waren zij paardenhandelaren en mandenvlechters, nu werken de meesten onder hen in de landbouw. Veel Tamangs hebben zelf geen land en moeten hun kost als landarbeider bij anderen verdienen. Anderen werken als drager (*porter*) of in de tapijtindustrie.

Projecten in Ramche

Het dorp Ramche kent een actieve groep dorpingen die pogen het dorp verder te ontwikkelen: het *Village Development Committee*, kortweg het VDC. Het VDC heeft een aantal projecten geformuleerd die hoge prioriteit hebben: 'Wij zorgen ervoor dat de Nepalese overheid aan deze projecten twintig procent in de kosten zal bijdragen. De dorpbewoners zullen voor vijf procent in de kosten meedragen, voornamelijk in de vorm van te leveren arbeid.'

Hierna volgen enkele van de belangrijkste projecten in Ramche waarvoor Stichting Vajra zich wil inzetten.

Scholen

Circa 94 procent van de Tamangs is analfabeet. Zij spreken een geheel eigen taal, waarin zij ook onderricht moeten krijgen. De *Himchuli Primary School* in het gehucht Chulthi, vlak bij Ramche, telt honderd leerlingen, verdeeld over drie kleine klasjes. Het dak lekt er en meubilair is nauwelijks voorhanden. Herstel van het dak en aanschaf van schoolmeubilair vormen een kostenpost van circa US\$ 1150. Op de foto is het schamele schoolgebouw achter de boeddhistische *chorten* te zien.

Nabij het dorps huis van Ramche ligt de wat grotere *Saraswati Primary School*. Het gebouw verkeert in redelijke staat, afgezien van enig

achterstallig onderhoud. Ramen en deuren moeten worden vervangen en wat nieuw meubilair is nodig. De kosten hiervan worden geschat op US\$ 900.

In een andere uithoek van Ramche wonen zo'n 150 kinderen die geen onderwijs kunnen volgen omdat scholingsmogelijkheid eenvoudigweg ontbreekt. In de dichtstbijzijnde scholen is geen plaats meer. Het plan is om hier een nieuw schooltje te bouwen, ten bedrage van circa US\$ 4500.

Ziekenhuis

Het ziekenhuis in de vallei van Bharabise heeft een regionale functie en het bedient 175.000 streekbewoners. Het gebouw kent echter geen bedden en de patiënten die er kunnen worden verzorgd, slapen er op de grond. Het gebouw is slechts één verdieping hoog en telt een handjevol kamertjes. Röntgenapparatuur die inmiddels beschikbaar is, kan niet worden gebruikt omdat de ruimte ervoor ontbreekt.

De ziekenhuisleiding zoekt sponsors om de geplande uitbreiding tot stand te brengen. Men wil een verdieping aan het gebouw toevoegen. Hiernaast wil men een gebouw tje met een röntgenafdeling neerzetten. De kosten van dit project zullen aanzienlijk zijn: US\$ 25.000. De overheid zal ook hiervan twintig procent bekostigen. Bekeken wordt of in 1998 een zogeheten 'oogkamp' kan worden georganiseerd, gericht op de behandeling van staar. In de Himalaya komt deze oogkwaal veel voor, mede als gevolg van meer ultraviolet licht op grote hoogte.

Vaardigheidstrainingen

In het dorp zijn in het komende jaar vaardigheidsprogramma's voor 200 huisvrouwen gepland: ontwerpen en naaien van kleren, weven en breien. Er worden trainingen gegeven in tweemaal vijf groepen. Hiervoor zijn vijf naaimachines en vijf breimachines nodig, inclusief toebehoren en aanpassing van een ruimte. De kosten hiervan bedragen circa US\$ 1700.

Ramche kent veel ongeletterde dorpingen, reden waarom een programma is opgezet om zo'n 250 volwassenen te leren lezen en schrijven. Er zal worden lesgegeven door vrijwilligers en schriftelijk materiaal, schoolborden en dergelijke moeten worden aangeschaft. De kosten bedragen circa US\$ 2200, ongeveer f 17,- per deelnemer.

Drinkwatervoorziening

Het gehucht Chulthi heeft geen drinkwatervoorziening, afgezien van een waterbron nabij de school. Deze moet worden gerepareerd; ook moet een reservetank voor de droge tijden worden geplaatst. Een leidin-

gennet en kranen moet het water naar de school en het dorp brengen. De kosten hiervan bedragen circa US\$ 1700.

Milieuprojecten

Een grootschalig gecombineerd energieproject moet het houtverbruik gaan terugbrengen. Zoals eerder genoemd kookt iedereen in Ramche op hout. Allereerst zal op grote schaal een verbeterde kookstoof worden gepromoot. Deze levert een brandstofbesparing van 20-25% op. Verder zal het gebruik van een schoorsteen worden bevorderd. Men laat nu het vuur open in de keuken branden en de rook via ramen, deuren en kieren naar buiten ontsnappen. Onderzoek toont aan dat in Nepal met name vrouwen en kinderen (die het meest in de keuken verblijven) een hoeveelheid teer binnenkrijgen die gelijk staat aan het roken van één tot twee pakjes sigaretten per dag. Er zal worden bekeken op welke plaatsen een biogasinstallatie zinvol is. Ook zal worden onderzocht in hoeverre het gebruik van zonnovens zinvol is. Tot slot zal worden begonnen met de aanleg van toiletten.

Om zoveel mogelijk tegenwicht te bieden aan de ontbossing in de omgeving van het dorp, wordt in de nabijheid een zogeheten *Forest Nursery Programme*, een kwekerij voor nieuwe zaailingen van bomen, opgezet. Deze zal zijn voorzien van 25 zaai-bedden, een watervoorziening en een onderkomen voor de bewaker/verzorger. De kosten hiervan bedragen ongeveer US\$ 1250. Wanneer de planten eenmaal groot genoeg zijn, worden zij in een feestelijke ceremonie door de dorpingen uitgeplant. Hierna wordt het beplante gebied overgedragen aan een bosbeheerder.

Gemeenschapsgebouwen

Het *Village Development Committee* heeft een dorps huis met een ontmoetingsruimte die ook voor dorpsactiviteiten als dorpsvergaderingen en festiviteiten wordt gebruikt. Dit dorps huis is in de afgelopen jaren in verval geraakt. Het dak lekt flink en diverse ramen en deuren zijn verrot. Bovendien is het gebouw te klein geworden. Er zijn twee reële oplossingen. Voor ongeveer US\$ 1100 kan groot onderhoud aan het gebouw worden verricht en kunnen twee vertrekken worden toegevoegd. Komt er voldoende geld beschikbaar, dan wordt het bestaande gebouw gesloopt en wordt er een *Service Post* gebouwd. Dit multifunctionele welzijnscentrum moet dan een gezondheidscentrum, postkantoor, bibliotheek en trainingsruimte gaan omvatten. De kosten van dit nieuwe centrum bedragen US\$ 10.300.

Zonneovens en solar cooking

Stichting Vajra heeft in het afgelopen jaar in Nepal nieuwe initiatieven genomen met betrekking tot *solar cooking*, het koken met behulp van zonne-energie. Met diverse eenvoudige apparaten kan men in de (sub)tropen al op zonne-energie een maaltijd bereiden. Voor de verspreiding van deze kooktechniek werkt Stichting Vajra nauw samen met SCI, *Solar Cookers International*, een Amerikaanse organisatie die als denktank fungeert en het gebruik van zonneovens zo snel mogelijk wil verspreiden, evenals met CRT, het *Centre for Rural Technology*, in Kathmandu. Deze organisatie onderzoekt de toepasbaarheid van eenvoudige technologieën in afgelegen landelijke gebieden. *Solar cooking* past uitstekend in hun ideologie; het instituut verspreidt deze techniek dan ook al enkele jaren.

Met door Maarten Olthof ingezamelde gelden is in het afgelopen jaar een *pilot study* naar de bruikbaarheid van *solar cooking* in Nepal uitgevoerd. Dit onderzoek heeft uitgewezen dat niet elk type zonneoven geschikt is voor de bereiding van Nepalese gerechten. Het in te voeren model moet nauwkeurig worden afgestemd op de beoogde bevolkingsgroep, die elk zijn eigen kookgebruiken kent. Ook het plaatselijke klimaat moet in ogenschouw worden genomen. De invoering van de zonneoven moet zich tot slot allereerst richten op de gebie-

den die de grootste problemen met betrekking tot brandstofvoorziening kennen.

Voorlopig zijn de volgende gebieden geselecteerd: het uiterste oosten van Nepal, met zijn vluchtelingenkampen van Bhutanese vluchtelingen, de Terai, de droge gebieden van Mustang en tot slot Ramche (zie ook blz. 4). In de laatste maanden van 1997 hebben Jurn Terpstra, Ronald van der Stelt en Gerco Kolbach, studenten aan de Technische Universiteit Delft, de watervoorziening verzorgd van een school die is opgericht door Trees van Rijsewijk, van de Nederlandse stichting Tamsarya. Zij hebben via het CRT onderzocht welke prototypen zonneovens het geschiktst voor de school zijn. De keus viel op de grote parabolische *solar cooker*, die met zijn doorsnede van 180 cm zonnestraling door middel van reflectie omzet in een temperatuur van meer dan 200 graden Celsius in het middelpunt. Als het gebruik van deze zonneoven eenmaal op de school is ingeburgerd, zal in het omliggende dorp Hasora-Chila worden geprobeerd de zonneoven in te voeren. Deze school is hiervoor een ideale startplaats.

Bhutanese vluchtelingen

In 1998 wil Stichting Vajra veel aandacht besteden aan de situatie in Oost-Nepal. Weinigen zijn op de hoogte van de situatie van de Bhutanese vluchtelingen in dit landsdeel. In de ogen van de pers gaat het om 'verwaarloosbare' aantallen: geen miljoenen, maar 'slechts' een kleine honderdduizend! Daarom halen deze vluchtelingen nooit de voorpagina's. In het kort: het betreft hier Nepalezen die zich in de loop van enkele eeuwen in het vlakke en warme zuiden van Bhutan hebben gevestigd. De 'oorspronkelijke' bevolking van Bhutan komt uit Tibet, woont in de bergen in het noorden en is boeddhistisch. Zij zien de latere immigranten niet als volwaardig burgers en noemen hen 'Zuid-Bhutanese' of *Lhotshampa's*.

Feitelijk betreft het een etnisch probleem van grote omvang: de *Lhotshampa's* zijn hindoe en hebben een taal en cultuur die afwijken van die van de heersende klasse. De totale bevolking bestaat voor meer dan de helft uit *Lhotshampa's*; de laatst gehouden volkstellingen zijn waarschijnlijk om die reden nooit openbaar gemaakt. Toch zijn de *Lhotshampa's* niet vertegenwoordigd in de regering. Hoewel tussen beide bevolkingsgroepen geen noemenswaardige conflicten waren geweest, werden de *Lhotshampa's* vanaf het midden van de jaren tachtig gedwongen de cultuur en de taal van de heersende klasse over te nemen. In 1988 werd het merendeel van de *Lhotshampa's* als 'illegalen' aangemerkt. De demonstraties die volgden, werden met geweld neergeslagen.

Willekeurige arrestaties, razzia's en uitzettingen veroorzaakten een uittocht van *Lhotshampa's* naar India. Aangezien dit land weigerde hen op te nemen, kwamen zij uiteindelijk terecht in Nepal, waar nu bijna honderdduizend mensen over vijf kampen verdeeld leven. De supervisie over de *Lhotshampa's* is in handen van UNHCR, *United Nations High Commission for Refugees*. De situatie ziet er bar slecht uit voor de *Lhotshampa's*: het overleg tussen Nepal en Bhutan zit muurvast en India weigert aan de onderhandelingstafel plaats te nemen. Hulp-

verleningsorganisaties zijn inmiddels bezig hun werkzaamheden af te bouwen en proberen de kampen meer zelfvoorzienend te maken.

Koken in de kampen

In de vluchtelingenkampen wordt per jaar nagenoeg 3,5 miljoen liter benzine verbruikt voor het koken van voedsel: een kapitaal van meer dan f 1.200.000,-! Deze brandstof wordt verstrekt door de Verenigde Naties. Veel gezinnen beschikken daarbij over onvoldoende brandstof en bedrijven dan ook illegaal houtkap rondom de kampen. Afgelopen najaar heeft Maarten Olthof de kampen bezocht en contact gehad met de UNHCR, het Rode Kruis en *Oxfam*, een Engelse organisatie die in veel vluchtelingenkampen in de wereld actief is. *Oxfam* heeft reeds enkele jaren geleden op kleine schaal zonneovens verspreid. Er zal nu dankbaar gebruik

kunnen worden gemaakt van de bevindingen van *Oxfam*. Hoopgevend zijn de resultaten die inmiddels met zonneovens in vluchtelingenkampen in Kenya zijn geboekt.

Stichting Vajra is een samenwerkingsverband aangegaan met de hiervoor genoemde

organisaties. De samenwerking richt zich op de bevordering van het koken met behulp van zonneovens. Het project moet worden gefinancierd met behulp van de te behalen besparingen. Bovendien richt mondiale hulpverlening zich tegenwoordig meer en meer op de gebieden rondom vluchtelingenkampen. Het milieu in deze perifere gebieden lijdt immers ook onder de lokaal toegenomen bevolkingsdruk, reden waarom inmiddels ook hiervoor subsidies zijn vrijgemaakt. Het project beoogt voorts de productie van zonneovens in de kampen zelf en zal hierdoor in aanmerking kunnen komen voor de status 'small-income-generating projects', die eigen subsidiebronnen kent.

Studente doet onderzoek

Het te behalen succes zal mede afhangen van de verrichtingen van studente Els Schapendonk. Zij volgt een managementopleiding en studeert culturele antropologie. Voor Stichting Vajra zal Els in de kampen de mogelijkheden onderzoeken om het gebruik van zonneovens te stimuleren. Ze zal intensief samenwerken met CRT in Kathmandu en UNHCR, het Rode Kruis en Oxfam in de kampen.

Ook voor Els is hiermee een wens in vervulling gegaan. Na enkele tochten in Nepal te hebben gemaakt, vond zij het tijd worden om in dit land zelf eens de handen uit de mouwen te steken. Ze kwam in contact met Maarten Olthof, die haar kennis

bijbracht omtrent *solar cooking*, haar aan de genoemde organisaties voorstelde en haar studiebegeleider is geworden.

Els is voortvarend te werk gegaan. Zij heeft het benodigde geld voor haar onderzoek bij elkaar gekregen met behulp van sponsors, heeft een *home page* op Internet gemaakt en wist zelfs de krant te halen. Els: 'Dit project heeft verschillende positieve kanten: ik maak kennis met de problematiek van een verstoten bevolkingsgroep en ik kan mijn bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een technologie die op veel andere plaatsen inzetbaar is. Het is bovendien een technologie die het milieu spaart!' Ze zal een halfjaar in Nepal verblijven en daarvan het grootste deel in de kampen doorbrengen.

Samenwerking met Rotary-clubs

Van belang voor de invoering van *solar cooking* in Nepal is de inzet van Rotary-clubs. Ook in andere landen dan Nepal zetten zij zich in voor zonneovens. Zo hebben Amerikaanse Rotary-clubs projecten in Afrika ondersteund. In Nederland hebben verschillende clubs hun medewerking toegezegd. Zo heeft de Rotary-afdeling Cuijk de gelden verzorgd ten behoeve van een ingenieur die zich in de komende jaren bij CRT in Kathmandu uitsluitend gaat bezighouden met onderzoek naar de mogelijkheden van een betere afstemming van *solar cooking* op de Nepalese situatie. Hij zal bestaande zonne-

ovenmodellen testen en nieuwe modellen ontwikkelen. Gepoogd zal worden uiteenlopende modellen te ontwikkelen voor armen én voor Nepalezen die wat meer te besteden hebben. Deze ingenieur zal Els Schapendonk mede begeleiden bij haar onderzoek in de kampen.

Verder bereidt Stichting Vajra in samenwerking met Rotary Amsterdam-Noord, Rotary Arnhem en Rotary Kathmandu grootschaligere energieprojecten voor. Deze zullen in de loop van 1998 hun beslag krijgen.

Wat kunt u voor de Bhutanese vluchtelingen betekenen?

Over de situatie van de Bhutanese vluchtelingen valt natuurlijk meer te vertellen dan in het bestek van deze nieuwsbrief mogelijk is. Bij Stichting Vajra kunt u uitgebreidere informatie opvragen, bijvoorbeeld details over de feitelijke situatie, hoe de Lhotshampa's in Bhutan zijn terechtgekomen en over de oorzaken van het dramatische verloop. Wij kunnen u in contact brengen met organisaties die zich intensief met deze vluchtelingen bezighouden. Er zijn voorbeeldbrieven die u naar verschillende organisaties kunt sturen om aandacht te vragen voor de situatie van de Lhotshampa's. Ook hebben wij informatie over Internet-pagina's die relevante informatie bieden.

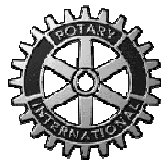
Overige acties

Stichting Vajra informeert u graag over enkele aanvullende acties. In de afgelopen jaren zijn meermalen kleren ingezameld, naar Nepal meegenomen en naar Madagaskar verzonden. Verder is een inzameling gehouden voor een museum voor het behoud van de Sherpa-cultuur, dat inmiddels gerealiseerd is. Ten slotte zijn muziekinstrumenten ingezameld voor de NAWB, de *Nepal Association for the Welfare of the Blind*. Voor blinden vormt spel, het bijzonder het maken van muziek, een belangrijke manier om te uiten.

Ramen en deuren in Ecuador

Het navolgende verslag toont aan dat projecten soms een behoorlijke tijd nodig hebben om vrucht af te werpen. In 1995 bezocht Maarten Olthof met een reizigersgroep het dorpje Peguche in Ecuador. De indiaanse dorpelingen hadden een gemeenschapshuis, maar dit was bij gebrek aan financiën nooit afgebouwd. Ramen en deuren ontbraken, waardoor vergaderingen en andere bijeenkomsten altijd kille, winderige aangelegenheden waren.

De Nederlandse bezoekers besloten ter plaatse een bijdrage te leveren voor aanschaf van de benodigde materialen. De arbeid zou door de indianen zelf worden verzorgd. Op een officiële vergadering van de dorpsraad werd het spontaan bijeen verzamelde geld overhandigd, met de plechtige belofte van de ontvangers dat na voltooiing een foto en een officiële verklaring zouden worden toegestuurd. Het heeft vervolgens tot 1997 geduurd voordat Maarten Olthof deze schriftelijke 'bewijsstukken' ontving. De ramen en deuren bleken overigens wel al eerder te zijn geplaatst. Vergaderingen, cursussen en feesten kunnen in Peguche nu weer achter gesloten deuren plaatsvinden.

in
zich

Opvangtehuis voor kinderen

In samenwerking met de eerder genoemde Patioschool De Kleine Prins in Bilthoven is in 1996 al actie gevoerd voor een nieuw opvangtehuis in Ecuador voor kinderen van alleenstaande moeders. Willen deze moeders in het onderhoud van hun kroost kunnen voorzien, moeten zij overdag werken. Het opvangtehuis past dan op hun kinderen, vooral de kleintjes die nog niet naar school kunnen. Het al bestaande opvangtehuis (zie foto) stelde bar weinig voor: speelgoed, sanitaire voorzieningen, meubelen ontbraken en het lekte er. De plaatselijke overheid subsidieerde er enkel de maaltijden.

Ecuadoriaanse kinderen ingezameld. Twee grote, volle zakken konden door reisleidster Toot Oostveen worden meegenomen naar het opvangtehuis.

Tot slot

Hierbij bedank ik al degenen die in het afgelopen jaar mijn activiteiten hebben ondersteund. Niet alleen heb ik in 1997 veel aanmoediging ontvangen, maar velen hebben mij daadwerkelijk met geldelijke giften en adviezen bijgestaan. Ook in 1998 reken ik graag op uw steun! Stichting Vajra zal zich in het komende jaar inspannen om de verwachtingen van sympathisanten, begunstigers en onszelf te verwerkelijken. Namens het bestuur:

Maarten Olthof, voorzitter

COLOFON

STICHTING VAJRA – Oudegracht 246B, 3511 NV UTRECHT – TELEFOON (030) 230 07 41 – FAX (030) 230 08 30 – E-MAIL vajra@poboxes.com – KVK UTRECHT nr. 30146196
POSTBANK 3237025 t.n.v. Stichting Vajra te Utrecht – PENNINGMEESTER Ingrid Bruinsma, Strandvlietlaan 9, 1191 CG OUDERKERK A/D AMSTEL – telefoon (020) 496 44 58
HOMEPAGE <http://home.wxs.nl/~pvsanten/vajra.html>

✂ ANTWOORDSTROOK – GRAAG IN EEN VOLDOENDE GEFRANKEERDE ENVELOP STUREN NAAR STICHTING VAJRA, OUDEGRACHT 246B, 3511 NV UTRECHT ✂

Stuur mij informatie over:

- de school van Lakshmi
- zonneovens
- de Bhutanese vluchtelingen
- een project in het dorp Ramche, te weten .....
- Stuur mij een formulier voor het doneren van airmiles aan de stichting.

Ik word begunstiger:

- Ik word begunstiger van Stichting Vajra en stort een bedrag van ten minste f 25,- op postbankrekening 3237025 t.n.v. Stichting Vajra te Utrecht onder vermelding van 'donateur Stichting Vajra'.

Ik wil graag het volgende project adopteren:

- sponsoring van de opleiding van een leerling van Lakshmi Thapa
- bouw van een deel van de nieuwe school van Lakshmi Thapa
- ondersteuning van een project in Ramche, te weten .....
- bekostiging van een normale zonneoven (f 50,-)
- bekostiging van een parabolische zonneoven (f 200,-)

Mijn adres is gewijzigd en luidt:

.....
.....
.....

- Stuur van deze nieuwsbrief een exemplaar naar

.....
.....
.....

- Verwijder mij uit het adressenbestand.